

***การพัฒนาาระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก
พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3**
**Development of Systems and Mechanisms for Managing Educational
Quality Assurance in Small Schools in Special Highland Areas under
the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3**

อังคณา ยานะตระกูล^{1*} สุวดี อุปปินใจ² ประเวศ เวชชะ³

Aungkhana Yanayrakoon^{1*} Suwadee Ouppinjai² Prawet wetcha³

¹นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Master of Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer of Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Lecturer of Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: Aungkhana.y@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไก โดยการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจงผู้มีความรู้ประสบการณ์ โดยใช้แบบสังเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา 2) สร้างและประเมินระบบและกลไก โดยนำข้อมูลจากการศึกษาองค์ประกอบของ ระบบกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพ มาสร้างระบบแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เลือกแบบเจาะจงผู้มีความรู้ประสบการณ์ และมีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้แบบประเมินคุณภาพตามมาตรฐานความถูกต้องและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลจากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบและกลไกฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัยและปัจจัยด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี 2) กระบวนการ ประกอบด้วย กระบวนการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา กระบวนการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการจัดทำรายงานการประเมิน

* Received: 27 February 2025, Revised: 2 April 2025, Accepted: 3 April 2025

ตนเอง 3) ผลลัพธ์ ประกอบด้วย คุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความเชื่อมั่นของผู้รับบริการและบุคคลภายนอก 4) ข้อมูลย้อนกลับประกอบด้วย ศักยภาพ ข้อควรพัฒนา สาเหตุของปัญหา แนวทางปรับปรุงแก้ไข ปัจจัยความสำเร็จ ยกกระตือรือร้นและสร้างนวัตกรรม การบริหารความเสี่ยง 2) ระบบและกลไกมีคุณภาพตามมาตรฐานความถูกต้องและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพ; งานประกันคุณภาพ; โรงเรียนขนาดเล็กพื้นที่พิเศษภูเขาสูง

ABSTRACT

This study aimed to develop educational quality assurance management systems and mechanisms for small schools in special highland areas under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office. A two-phase mixed-methods approach was employed: Phase 1 examined system and mechanism components through document synthesis and expert seminars with 7 purposively selected participants with relevant knowledge and experience, using document synthesis forms and structured interviews analyzed through content analysis; Phase 2 involved system development and evaluation using data from Phase 1 to create the system, which was then assessed by 15 purposively selected experts with relevant expertise and stakeholder involvement, using quality assessment instruments based on accuracy and feasibility standards, analyzed through means, standard deviations, and content analysis. Results revealed: 1) The system and mechanisms comprised four main components: Input factors including administrator and school management factors, personnel factors, learning management and research factors, and resource and technology factors; Process including school standard-setting procedures, development processes toward standards, and self-assessment report preparation; Outcomes including student quality, administrative and management processes, learner-centered teaching and learning processes, and stakeholder and external confidence; and Feedback including potential assessment, development areas, problem causes, improvement approaches, success factors, quality enhancement and innovation creation, and risk management. 2) The system and mechanisms demonstrated quality at the highest level according to accuracy and feasibility standards.

Keywords: Managing Educational Quality Assurance Systems and Mechanisms ; Managing Educational Quality Assurance; Small Schools in Special Highland Areas

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร โดยปัจจุบันมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 29,152 แห่ง โดยในจำนวนนี้มีสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 15,327 แห่ง ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม "โรงเรียนขนาดเล็ก" และในกลุ่มนี้ยังมีโรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 60 คนอีก 7,309 แห่ง (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) โรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้มักเผชิญปัญหาสำคัญสองประการ ได้แก่ 1) คุณภาพการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กต่ำกว่ามาตรฐานเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น การขาดครูครบชั้นเรียน สื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ รวมถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัย เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณของรัฐส่วนใหญ่มักใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์หลักในการจัดสรร ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณน้อยกว่า 2) การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กมักขาดประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการลงทุนด้านการบริหารค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ตัวอย่างเช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ที่ 1:8 ถึง 1:11 ซึ่งต่างจากมาตรฐานที่กำหนดให้ครู 1 คนดูแลนักเรียน 25 คน ส่งผลให้การบริหารทรัพยากรไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556) นอกจากนี้ โรงเรียนขนาดเล็กโดยเฉพาะในพื้นที่ภูเขาสูง มักเผชิญกับอุปสรรคจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เช่น การเดินทางที่ยากลำบากและความไม่เสถียรของโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ต ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่เหล่านี้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (บุญยพัชร คุณารักษ์, 2564) การแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกที่เป็นระบบและการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่นเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็กโดยเฉพาะในพื้นที่ภูเขาสูง มักเผชิญกับความท้าทายเพิ่มเติมจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เช่น การเดินทางที่ยากลำบากและความไม่เสถียรของโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ต ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่เหล่านี้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกที่เป็นระบบและการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่นเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น (มูลนิธิไชยวงศ์ นามะสนธิ, 2562)

อัตราส่วนของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมดในประเทศไทยยังรวมถึงโรงเรียนขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ หรือที่เรียกว่า "โรงเรียนพื้นที่พิเศษ" ซึ่งหมายถึงสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เช่น บนภูเขา เกาะ หรือพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลมักต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากร ผู้ปกครองนักเรียนและคนในชุมชนมีฐานะยากจน ส่งผลให้นักเรียนไม่ได้รับการจัดการศึกษาอย่างเต็มประสิทธิภาพ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563) ด้วยข้อจำกัดเหล่านี้ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากลหรือเกณฑ์รางวัลต่าง ๆ

ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ภูเขาสูงสามารถยกระดับมาตรฐานการศึกษาได้อย่างเต็มที่โรงเรียนเหล่านี้จำเป็นต้องมีระบบและกลไกการบริหารจัดการที่ชัดเจนครอบคลุมทุกด้าน ระบบการบริหารและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้จัดการศึกษามีคุณภาพส่งต่อนักเรียนซึ่งถือเป็นเป้าหมายปลายทางที่สำคัญที่สุดและยังเป็นการยกระดับการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้มีวิธีการและผลการดำเนินงานสำหรับสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นการยืนยันและนำไปสู่การประกันคุณภาพ นำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยมีระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพเป็นระบบที่ทำให้เห็นถึงแนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นการรวมสิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะซับซ้อนให้ประสานเป็นหนึ่งเดียวโดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือการวางแผนคุณภาพการควบคุมคุณภาพและการปรับปรุงคุณภาพและผลการปฏิบัติจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานหรือข้อกำหนดทำให้ผู้ใช้บริการที่มีส่วนได้ส่วนเสียพึงพอใจและการมีต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม (สุวดี อุบปินใจ, 2565)

การบริหารงานประกันคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ภูเขาสูงต้องดำเนินการภายใต้กรอบแนวทางการประกันคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอกและภายในสถานศึกษา สำหรับการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีทั้งหมด 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานผลลัพธ์ของการเรียนรู้ 2) มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 3) มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2567) และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 มาตรฐานเช่นกัน ได้แก่ 1) มาตรฐานผลลัพธ์ของการเรียนรู้ 2) มาตรฐานกระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) มาตรฐานกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง ให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานและค่าเป้าหมายของสถานศึกษา และตอบสนองความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

2. เพื่อสร้างและประเมินระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) พื้นที่วิจัยคือ โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่พิเศษภูเขาสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

1.1 ศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จากการสังเคราะห์เอกสาร

แหล่งข้อมูล

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

เครื่องมือการวิจัย

แบบสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยดำเนินการสร้างจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Item of objective Congruence : IOC) ใช้เกณฑ์ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร และฐานข้อมูลในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยสรุปสาระสำคัญเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาการศึกษาของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

แหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผู้ศึกษาเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ด้านนโยบายการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา และด้านการวิจัยและการเรียนการสอนการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบายการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการวิจัยและการเรียนการสอนการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน

เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) ได้แก่ เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง โดยได้ดำเนินการสร้างจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ให้อาจารย์ที่ปรึกษาดูตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและประเมินระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

2.1 สร้างระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

แหล่งข้อมูล

ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1

เครื่องมือการวิจัย

แบบสรุปแนวทางการดำเนินงานตามระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มีทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสรุปองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 มาสังเคราะห์ผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1.1 และ 1.2

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำไปสร้างเป็นระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

2.2 ประเมินคุณภาพของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

แหล่งข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินระบบและกลไก ผู้วิจัยประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ดังนี้ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 คน และกลุ่มที่ 2 ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการนำระบบและกลไกไปใช้ จำนวน 11 คน

เครื่องมือการวิจัย

แบบประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 โดยนำแบบประเมินที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 2.1 มาสร้างเป็นแบบประเมิน ในลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Item of objective Congruence : IOC) ใช้เกณฑ์ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลข้างต้น เพื่อประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมทั้งแบบ ประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านช่องทางออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพด้านความถูกต้องและความเป็นไปได้ของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การ แปลความหมายของค่าเฉลี่ย จะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าไม่เกิน 1.00 ถือว่าระบบและกลไกฯ มีความถูกต้องและความเป็นไปได้อยู่ในวิสัยยอมรับได้

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 องค์ประกอบของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่ พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบ ทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ (Outcome) องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

2. ผลการสร้างและประเมินระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน ขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

2.1 ผลการสร้างระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประกอบด้วย องค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ (Outcome) องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหาร สถานศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำ ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานประกันคุณภาพ ทัศนคติและวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร มาตรฐานสถานศึกษา ค่าเป้าหมายของสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้าน บุคลากร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่มีต่อการบริหารงานประกันคุณภาพ ทัศนคติ แรงจูงใจ

การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม 3) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนรู้และการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวิจัยในชั้นเรียน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ความพร้อมผู้สอนและความพร้อมของนักเรียน 4) ปัจจัยด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี ได้แก่ นโยบายจากต้นสังกัด ขนาด ที่ตั้งของโรงเรียน การร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานภายนอก กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา องค์การเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคี 4 ฝ่าย ความพร้อมของทรัพยากรในชุมชนและเทคโนโลยีสนับสนุน

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

2.1 กระบวนการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ดำเนินการด้วยกลไกการขับเคลื่อน 4 กลไก ได้แก่ 1) กลไกการวางแผนคุณภาพ ประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2. การทบทวนมาตรฐานสถานศึกษา 3. การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 2) กลไกการนำแผนคุณภาพสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 1. การกำหนดมาตรฐานสถานศึกษา 2. การกำหนดค่าเป้าหมาย 3) กลไกการกำกับติดตามและการประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย 1. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของมาตรฐาน 2. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของค่าเป้าหมาย 3. นำเสนอมาตรฐานสถานศึกษาและค่าเป้าหมายต่อคณะกรรมการสถานศึกษา 4) กลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1. การทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 2. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่แผนการจัดการศึกษา

2.2 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ดำเนินการด้วยกลไกการขับเคลื่อน 4 กลไก ได้แก่ 1) กลไกการวางแผนคุณภาพ ประกอบด้วย 1. การทบทวนแผนการจัดการศึกษา 2. การวางแผนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามแผนการศึกษา 3. การขับเคลื่อนคุณภาพของผู้บริหาร 2) กลไกการนำแผนคุณภาพสู่การปฏิบัติ 1. การดำเนินงานตามแผนคุณภาพ 2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ 3. การสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากร 3) กลไกการกำกับติดตามและการประเมินคุณภาพ ประกอบด้วย 1. การนิเทศและติดตามผลการดำเนินงาน 2. การรายงานและทบทวนผลการ 4) กลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์ผลการประเมิน 2. การปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สอดคล้องตามมาตรฐานสถานศึกษา 3. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) 4. การสร้างนวัตกรรม

2.3 องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ 1. แต่งตั้งคณะทำงาน 2. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ 3. เขียนรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา 4. นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ 5. รายงานและเปิดเผยต่อผู้เกี่ยวข้อง และโครงสร้างของรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร แสดงรายละเอียดการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองและนำเสนอข้อมูลโดยสังเขป ส่วนที่ 2 รายละเอียดผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ได้แก่ 1. ข้อมูลทั่วไปของ

สถานศึกษา 2. ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา 3. ภาคผนวก นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญ หรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ โดยสังเขป

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ความเชื่อมั่นของผู้รับบริการและบุคคลภายนอก

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย 1) ศักยภาพ 2) ข้อควรพัฒนา 3) สาเหตุของปัญหา 4) แนวทางการแก้ไขและปรับปรุง 5) ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ 6) ยกระดับคุณภาพและสร้างนวัตกรรม 7) รายการความเสี่ยงสำคัญในอนาคต

2.2 ผลการประเมินมาตรฐานความถูกต้องของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุด มาตรฐานความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.63, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.70, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.37) นำเสนอดังตารางที่ 1 นี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินมาตรฐานความถูกต้องและมาตรฐานความเป็นไปได้ของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วน	แปลผล
		เบี่ยงเบน มาตรฐาน	
1. มาตรฐานความถูกต้อง	4.63	0.44	มากที่สุด
2. มาตรฐานความเป็นไปได้	4.70	0.37	มากที่สุด
รวม	4.67	0.31	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. การวิจัยเรื่อง ระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์และข้อมูลย้อนกลับ โดยในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดของปัจจัยและกระบวนการที่ส่งผลกระทบต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาดังแสดงในการสรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กพื้นที่พิเศษภูเขาสูงมีลักษณะเป็นระบบที่มีองค์ประกอบและกระบวนการเชื่อมโยงกัน โดยมีความสอดคล้องกับแนวคิดทางทฤษฎี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทฤษฎีระบบทั่วไป

(General System Theory) ของ Von Bertalanffy, L. (1968) ซึ่งอธิบายว่า ระบบหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แนวคิดนี้ยังได้ถูกประยุกต์เข้ากับทฤษฎีการสื่อสารและการควบคุม (Theory of Communication and Control) ซึ่งช่วยอธิบายการทำงานของระบบที่มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นพลวัต

2. ผลการสร้างและประเมินระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

2.1 ผลการสร้างระบบและกลไก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้าของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพ ทั้งจากการสังเคราะห์เอกสารและจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประกอบไปด้วย เอกสารจากนักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญในประเด็นด้านการบริหารจัดการและบุคลากรเป็นอันดับแรก การมีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพและวิสัยทัศน์ของผู้นำสามารถส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของวารุณี ถิ่นโชคดี (2560) ได้กล่าวในงานวิจัยของตนว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพหรือการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของสถานศึกษาว่า ระบบการบริหารโรงเรียนที่ดี และวิสัยทัศน์ของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อระดับการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า กระบวนการในการขับเคลื่อนระบบบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาได้แก่ กระบวนการกำหนดมาตรฐาน กระบวนการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานและกระบวนการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับที่สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) ได้กล่าวในหนังสือแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย กระบวนการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จ จากนั้นจึงจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาซึ่งเป็นแผนเพื่อกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และจัดทำรายงานการประเมินตนเองเป็นประจำปีการศึกษาเพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับสุวดี อุปปินใจ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต และได้กล่าวถึงกลไกการบริหารจัดการ 4 กลไก คือ กลไกการวางแผนคุณภาพ กลไกการนำแผนคุณภาพสู่การปฏิบัติ กลไกการกำกับติดตามและการประเมินคุณภาพ กลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานตามกระบวนการจะสะท้อนผ่านทางคุณภาพของผู้เรียน การบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2561) ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 3 มาตรฐานได้แก่ คุณภาพผู้เรียน การ

บริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงมีขอบเขตใกล้เคียงกับกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2567) ที่ได้กำหนดมาตรฐานสำหรับการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ทั้งหมด 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานผลลัพธ์ของการเรียนรู้ มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับทั้งหมด 7 ประการได้แก่ศักยภาพ ข้อควรพัฒนา สาเหตุของปัญหา แนวทางปรับปรุงแก้ไข ปัจจัยความสำเร็จ ยกระดับคุณภาพและสร้างนวัตกรรม และการบริหารความเสี่ยงซึ่งสอดคล้องกับที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2544) กล่าวถึงข้อมูลย้อนกลับของการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ว่า เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จ และสาเหตุของปัญหา

2.2 การประเมินระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 3 ผลการประเมินมาตรฐานความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด และมาตรฐานความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายเป็นระบบเชื่อถือได้ ทั้งจากการสังเคราะห์เอกสารของนักการศึกษาท่านต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งล้วนแต่เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้ให้ข้อเสนอแนะมาอย่างเป็นขั้นตอนและถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ Joyce, B., editors. (2000) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องมีการประเมินรูปแบบ ซึ่งขั้นตอนทดสอบความมีประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่สร้างขึ้น เช่นเดียวกับที่ Gilgun (2012) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการตรวจสอบรูปแบบ (Testing a Model) ว่าเป็นขั้นวางแผนและดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยกำหนดกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิธีการในการตรวจสอบเครื่องมือในการตรวจสอบ ดำเนินการตรวจสอบ และรายงานผลการตรวจสอบรูปแบบ และ Maduas, Scriven, editors. (1983) ได้เสนอมาตรฐานในการประเมินความถูกต้องและความเป็นไปได้ดังนี้ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ เป็นลักษณะการประเมินความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงและมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ เป็นลักษณะการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการศึกษาบริบทและปัจจัยนำเข้าของสถานศึกษาและควรศึกษารายละเอียดของระบบและกลไกและดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

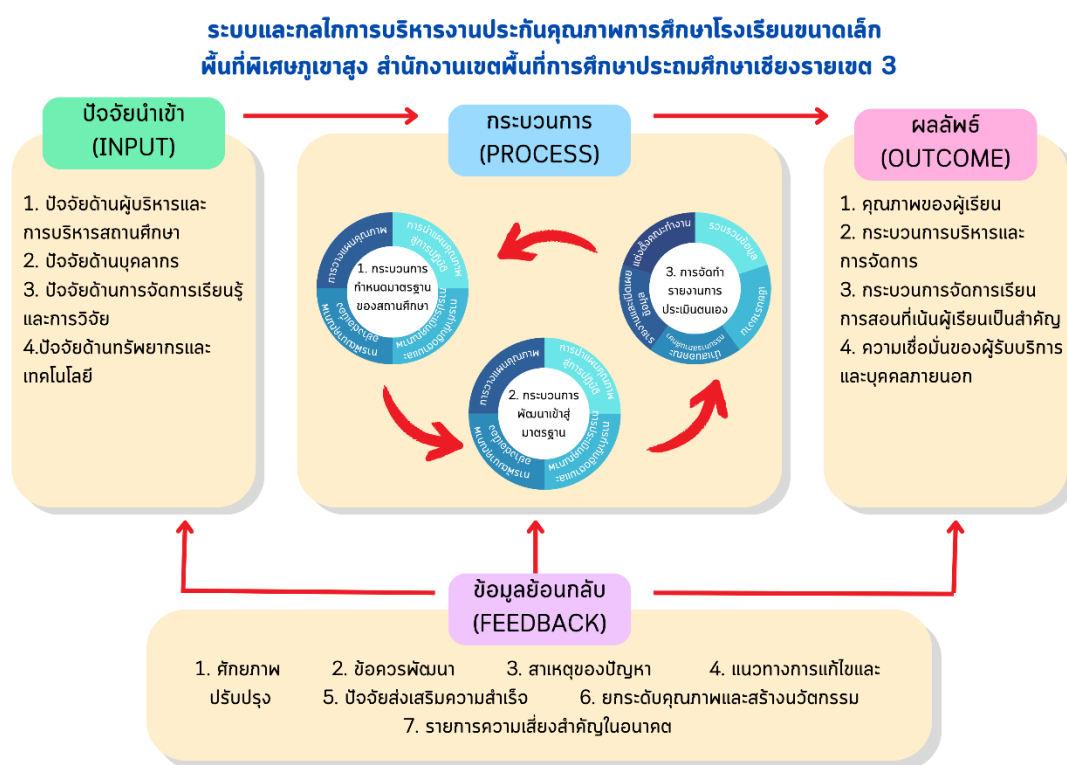
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการใช้ระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในพื้นที่ที่เป็นภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

องค์ความรู้ใหม่

ระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ (Outcome) องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) นำเสนอภาพที่ 1 นี้

ภาพที่ 1 ระบบและกลไกการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก พื้นที่พิเศษภูเขาสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอน 11 ก. หน้า 3.
- กองทุนเพื่อส่งเสริมอรรถาภิธานทางการศึกษา. (2567). โครงการครูรักถิ่น. <https://www.eef.or.th/KruRakThin/>
- บุญยพัชร คุณารักษ์. (2564). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทย: ปัญหาและแนวทางการพัฒนา. วารสารการศึกษาและการบริหาร, 25(1), 45-60.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2544). 50 คำถาม-คำตอบ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของ สมศ. สารสารการประกันคุณภาพ, 2(2), 9-18.
- มูลนิธิไยยงค์ นามะสนธิ. (2562). การจัดการศึกษาบนพื้นที่สูง. วารสารพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ภูเขา, 12(2), 89-103.
- วารุณี ลัณโซคติ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนากิจการของระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบของ สมศ. งานวิจัยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สุวดี อุปปินใจ. (2564). ระบบและกลไกการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). รายงานประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2564). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง รายชื่อสถานศึกษาในเขตพื้นที่พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2567). คู่มือ กรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ.2567-2571 ฉบับสถานศึกษาและผู้ประเมินภายนอก การศึกษาขั้นพื้นฐาน. <https://www.onesqa.or.th/th/content-view/1168/3560/>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). สถิติข้อมูลทางการศึกษา ปีการศึกษา 2567/1. http://www.bopp.go.th/?page_id=4551
- Gilgun, J. F. (2012). Reflexivity and Qualitative Research. *Current Issue in Qualitative Research*, 1(2), 1-8.

Joyce, B., editors. (2000). *Model of Teaching*. (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Von Bertalanffy, L. (1968). *General System Theory: The integration of system components with communication and control theories*. The Academy of Management Journal, 15(4), 407-426.

Maduas, Scriven, editors. (1983). *Evaluation models: Viewpoints on educational and human services evaluation*. Kluwer-Nijhoff.